

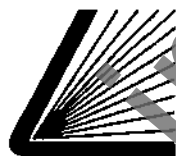
کیلان درگذشتاریخ

علی توکلی

www.ketab.ir

اندیشه فهد را ماندگار کنید

سرشناسه : توکلی، علی / نویسنده : ۱۳۱۴
عنوان : کیلان در گذر تاریخ
مشخصات نشر : تهران : انتشارات قطری، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری : ۲۷۶ ص
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۶۸-۴۵-۶
وضعیت فهرست نویسی : فیا
موضوع : کیلان - سازندگان - تاریخ
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۰-۹ت/DSR۲۱۵/
رده‌بندی دیویی : ۹۵۵/۱۲۴۲
شماره کتاب‌شناسی ملی : ۲۴۰۶۲۷۵

انتشارات نظری

نام کتاب: کیلان در گذر تاریخ

نویسنده: علی توکلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مهرشاد و فرداد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۶۸-۴۵-۶

«کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر می باشد»

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولی عصر، خیابان سید جمال الدین اسدآبادی (یوسف آباد)

نیش خیابان فتحی شقاقی، پلاک ۳۲، طبقه ۲، واحد ۱۷

تلفن: ۸۸۱۰۲۷۷۵ فاکس: ۸۸۱۰۴۴۴۰ همراه: ۰۹۱۹۰۱۲۹۲۰۵

www.nashrenazari.com info@nashrenazari.com

پیام کوتاه: ۳۰۰۰۸۹۰۷۷۷۷۷۷۸

قیمت: ۸۵۰۰۰ ریال

فهرست

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۱	شهر کیلان
۱۸	طبرستان نام سرزمینی از مازندران
۲۳	زیدیه
۲۷	حکومت یکی از فرزندان امام زین العابدین
۲۸	حکومت یکی از نوادگان علی بن ابی طالب (ع) در طبرستان
۲۹	حکومت فخرالدوله در طبرستان
۲۹	حکومت اسفار پسر شیرویه در طبرستان
۳۰	سنباد
۳۲	طاهر بن عبدالله یا طاهر ثانی
۳۲	طبری
۳۲	تپورها=تپورها
۳۳	فتح طبرستان به دست طغرل سلجوقی
۳۴	مخالفت مردم طبرستان (کیلان، ویمه، لاریجان، شلمبه، خوار) با حکومت مازیار، افشین عبدالله بن طاهر
۳۶	علویان طبرستان
۳۶	حکومت منوچهر (فلک المعالی)
۳۹	حکومت امیر عنصر المعالی بر قسمتی از طبرستان
۴۱	خودداری کردن مازیار از پرداخت مالیات طبرستان به خلیفه عباسی
۴۱	کشته شدن محمد بن زید، داعی، حاکم طبرستان به دست لشکریان امیر اسماعیل سامانی
۴۲	حکومت مرداویج به طبرستان

- لشکرکشی سلطان محمود برای تصرف شهر خوار، ورامین و دماوند..... ۴۳
- خارج ساختن نواحی طبرستان، سیستان، خراسان و کرمان از دست معتمد خلیفه عباسی ۴۴
- فتح گرگان و طبرستان به دست طغرل سلجوقی ۴۴
- مورد توجه قرار گرفتن جنبش‌های علویان در زمان حکومت مأمون عباسی ۴۶
- گشودن ری در زمان خلافت عمر ۴۹
- ایران پس از جنگ نهاوند ۵۲
- دولت آسور ۵۶
- ظهور مزدکی ۵۹
- آئین کیلانی‌ها پیش از اسلام ۶۶
- کیلان به عهد آشوریان ۶۹
- کیش مردم کیلان در زمان ساسانیان ۸۰
- ظهور ناهید به عقیده زردشتیان ۸۶
- ظهور مانی ۹۱
- هشام بن کلبی ۱۰۳
- فتح ری ۱۰۳
- سازمان حکومتی در طبرستان ۱۰۵
- خوار «گرمسار» ۱۰۸
- اسلام در طبرستان ۱۰۹
- ذکر اولاد دابویه ۱۱۰
- پیوستن دو هزار مرد طبرستانی از راه کیلان به علاءالدوله در خوار ۱۱۴
- حکومت کردن طغو تیمور در کیلان ۱۱۵
- انقراض اسماعیلیان به دست هولاکو ۱۱۶

دعوت حسن صباح از کیلانی‌ها برای پذیرفتن کیش اسماعیلیه و	
نپذیرفتن آنها	۱۱۷
واگذار کردن حکومت کیلان به ملک احمد پسر سلطان محمد بن	
ملکشاه	۱۱۸
اسلام آوردن غازان در لار دماوند	۱۱۹
تسخیر قلعه فیروزکوه توسط کیا افراسیاب	۱۲۰
باز گرفتن اصفهید سقراطیانج قلعه استوناوند فیروزکوه	۱۲۱
مصاف اصفهید با غازان	۱۲۲
مقام کردن و شمشیر زیار در کیلان	۱۲۳
پیوستن امیرزاده شاهرخ به امیر جمور گورکان در میسر کیلان	۱۲۶
عبور پادشاه آشور از کیلان	۱۲۷
مقاومت کیلان و دماوند در مقابل موسی بن کعب	۱۳۰
کیلان و نواب خلفا	۱۳۲
حکومت مازیار در دماوند و کیلان	۱۳۳
گوش مردم کیلان	۱۵۵
ضرب‌المثل‌های رایج در کیلان	۱۵۷
ساران	۱۶۷
سی مادر	۱۶۹
بی‌بی خدیجه کوهان	۱۷۱
کوهان	۱۷۱
وادان	۱۷۲
زیارت	۱۷۳
ساران	۱۷۴
بزرگان ساران	۱۷۷
وصلی تهران	۱۷۸

۱۷۸.....	افضل سارانی طهرانی
۱۷۸.....	فتح تهران به دست آقامحمدخان قاجار و وجه تسمیه شهر ری
	خاطرات ساموئل گرین ویلز بنجامین نخستین سفیر آمریکا در ایران از
۱۸۲.....	منطقه کیلان
۱۸۵.....	فلات ایران
۲۰۵.....	فتح ری به دست اعراب در زمان خلافت عمر در سال ۲۲ هـ ق
۲۰۶.....	چگونگی جنگ هرمان فرماندار خوزستان و اسارت وی
۲۰۸.....	فتح طبرستان
۲۰۹.....	چگونگی قتل یزدگرد
۲۱۱.....	رفتار اسپهبد طبرستان با مسلمانان
۲۱۸.....	اراتستن یونانی
۲۲۳.....	جواب رستم فرخزاد به مغیره بن شعبه
۲۲۹.....	روزی در کیلان عماد خراسانی
۲۳۰.....	درباره سرمای پیرزن در کتاب احمد شاملو
۲۳۲.....	واژه‌ها
۲۶۵.....	منابع و مأخذ

هو الفتح العليم

حمد و سپاس معبود بی‌همتا را و دُرود بی‌پایان به روان پاک خاتم‌الانبیا محمد مصطفی (ص) و جانان مطهرشان. انسان‌ها بدانند و آگاه باشند خراب‌آباد دنیا را وطن مآلوف خویش نیندارند و در راه زندگی معقول قدم بردارند و اما بعد اینکه شما زمانی می‌توانید دربارهٔ جامعه یا کشوری قضاوت کنید که دست کم اطلاعاتی از گذشته‌اش داشته باشید، تاریخ‌گذاری به گذشته و عبرتی برای آیندگان است؛ شناخت ما زمانی حاصل می‌شود که دانش‌ها برگرفته شده باشد از فداکاری یا هدم و تاراج قومی که در گذشته زندگی می‌کردند. تاریخ ما را بران می‌دارد که دیده بصیرت باز کنیم، حقد، کینه و حسادت دفتر گذشته‌گان را به قضاوت بنشینیم.

کشور ما ایران هر چند بارها دچار حوادث ناگوار از اقوام بیگانه شد و حتی در بعضی از شهرهای مان به سگ و گربه آن هم رحم نکرد و مورد قتل و غارت و چپاول قرار گرفتند ولی از آنجا که این قوم شایسته ماندگاری در تاریخ را داشته‌اند پا برجا مانده‌اند و دست هر بیگانه را از دامان پاکش زدوده و مردمانش چون کوه دماوند آرش‌وار همه هستی خود را فدای ماندگاری این آب و خاک کرده‌اند. هر چند بضاعت این

حقیر برای بیان گذشته این مکان (کیلان) ناچیز است اما آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید، ما را بر آن داشت که دست در دفتر گذشتگان برده به اندازه توان خود از لابه لای کتاب تاریخ قدمت کیلان را بررسی کرده و جوانان این خطه را از زادگاهشان مطلع کنیم و آنان بی اندیشند که پدرانشان چه جانفشانی‌ها در راه این آب و خاک کرده‌اند. هر کس به زادگاه خود انس و علاقه خاصی دارد چون با خوشی‌ها و ناخوشی‌ها خوبی و بدی زشت و زیبای آن از کودکی مانوس بوده و به مال العلم و فی الاصر کن نقش فی الحجر (یعنی آموختن علم در کودکی به مثال نقش بر سنگ است) شخصیت این قوام یافته است. وظیفه خود دانسته به تاریخ گذشته کیلان اهتمام ورزیده و همت خود را برای روشن نمودن گوشه‌ای از فداکاری این مردم تاریخ‌ساز را مصروف بدارم اگر نتوانستم آن طوری که شایسته این قوم و مردم آن است ادای مطلب نمایم از اندیشمندان و بزرگان شما دارد بر این جانب منت نهاده راهنمایی‌های لازم را بفرمایید. در ضمن در بیشتر صفحات مطالب چندین بار تکرار شده است به خاطر استفاده متعدد از منابع مختلف می‌باشد. بر خود لازم دانسته همه آنها را یادداشت نمایم، به قول جناب آقای دکتر عبدالحسین زرین‌کوب در هر حال آینده نیز فراسوی گذشته‌هاست که خطاها را اصلاح می‌کند و ناهنجاری‌ها را به هنجار می‌آورد. عمر کوتاه بی‌سرانجام ما هم برای تاریخ نه آغاز دنیاست و نه انجام آن.

علی توکلی